

1

30 / 1982

***Slovenský
národopis***

Na obálke: 1. strana: Ján Kulich. Lúčnica. Hydronárium, Ø 21,5 cm, 1972. Foto J. Nový
4. strana: Ján Kulich, Polomka. Zvarované železo, v. 71,5 cm, 1967. Foto J. Nový.
V obrazovej prílohe reprodukcie diel národného umelca Jána Kulicha. Obr. č. 1—37 foto J. Nový, č. 38 foto J. Kulich. Kresbové motívy v texte sú prevzaté z publikácie: Petránsky, E.: Ján Kulich. Kresby. Bratislava 1979. Reprodukovala H. Bakaljarová

HLAVNÁ REDAKTORKA
Božena Filová

VÝKONNÁ REDAKTORKA
Viera Gašparíková

REDAKČNÁ RADA

Ján Botík, Soňa Burlasová, Václav Frolec, Emilia Horváthová, Soňa Kovačevičová, Igor Krištek, Milan Leščák, Ján Michálek, Ján Mjartan, Štefan Mruškovič, Viera Nosáľová, Adam Pranda, Antonín Robek

1

30 / 1982

***Slovenský
národopis***

ČASOPIS SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

VEDA

VYDAVATELSTVO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

BRATISLAVA

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com

www.cejsh.icm.edu.pl

www.cceol.de

www.mla.org

www.ulrichsweb.com

www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

OBSAH

ŠTÚDIE

- Milan Leščák: Včleňovanie progresívnych tradícií ľudovej kultúry do systému socialistickej kultúry a života pracujúcich 6
- Václav Frolec: Socialistická vesnice — místo a význam tradic ve způsobu života a kultuře pracujících 17
- Ján Botík: Spoločné a špecifické črty v ľudovej kultúre krajín karpatsko-balkánskeho regiónu 40
- Emília Horváthová: K teoretickým aspektom problematiky tradície 45
- Ester Plicková: Život a kultúra ľudu — zdroj socialistickeho výtvarného umenia. Tvorba Jána Kulicha 60

MATERIÁLY

- Ema Marková: Výroba halenového súkna 71
- Dominik Choluj: Tradičné spôsoby označovania vlastníctva na Kysuciach 89

DISKUSIA

- Ján Doruľa: Význam Slovenských povestí pre výskum slovenskej lexiky 92

ROZHLADY

- Životné jubileum doc. PhDr. Antonína Robka, CSc. (Emília Horváthová) 98
- Mária Dzubáková päťdesiatročná (Ján Michálek) 100
- Jubileum PhDr. Viery Valentovej, CSc. (Viera Nosálová) 102
- K životnému jubileu Alice a Oskára Elschekovcov (Ladislav Burlas) 104
- VIII. riadne valné zhromaždenie Slovenskej národopisnej spoločnosti pri SAV (Peter Salner) 110
- Poznámky k slovenskému vydaniu gruzínskych ľudových rozprávok (Viera Gašparíková) 112
- Výstup etnografov na Kriváň na počesť Andreja Kmeťa (Arne B. Mann) 115
- Moskevská zasadání MKKKB (Václav Frolec) 117
- Konferencia o interetnických súvislostiach ľudovej architektúry v oblasti československých Karpát (Ján Botík) 118
- Etnografický výskum Ukrajincov na východnom Slovensku (Ján Podolák) 120
- Konferencia Prínos výskumu k leninskému riešeniu postavenia ženy a rodiny (Dušan Ratica) 124
- Seminár o kultúre Čičmian (Milan Chlebaná) 127

Smery a tendencie kultúrneho vývoja
v modernej spoločnosti (Dušan Ra-
tica) 128

RECENZIE A REFERÁTY

Stará dělnická Praha (Peter Sal-
ner) 133
M. Beranová: Zemědělství starých Slo-
vanů (Peter Slavkovský) 135
F. Bielik a kol.: Slováci vo svete (Arne
B. Mann) 136
S. Dillnbergerová: Dotazník na vý-
skum spôsobov a zvykov pri jedení
a stolovaní; M. Paríková: Návod na
etnografický výskum transportu a do-
pravy (Rastislava Stoličná) 138
Slovensko ľudsko izročilo — Pregled
etnologije Slovencev (Richard Je-
řábek) 139
J. Manga: Palócföld (Magdaléna Pa-
ríková) 141
Čistov, V. Kirill: Russkije skaziteli Ka-
relii (Viera Gašparíková) 143
Gusev, E. Viktor: Istoki russkogo na-
rodnogo teatra; Gusev, E. Viktor:
Russkij folklorijnyj teatr XVIII. — na-
čala XX. veka (Martin Slivka) 144
Z. Ujváry: Népszokás és népköltészet
(Marta Sigmundová) 146
E. Tárkány Szűcs: Magyar jogi népsok-
kások (Soňa Švecová) 148
L. Szabó: A magyar rokonsági rendszer
(Marta Sigmundová) 149
K. Jung: Az ember élet fordulói (Marta
Sigmundová) 150
L. Kósa: Rozmaringkoszorú (Izabela
Danterová) 151
U. Bentzien: Bauernarbeit im Feuda-
lismus (Ema Drábiková) 152
H. Plaul: Landarbeiterleben im 19.
Jahrhundert (Ema Drábiková) 156
Folklore Schweiz (Peter Salner) 159

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

Милан Дешчак: Включение прогрес-
сивных традиций народной культуры
в систему социалистической культуры
и в быт трудящихся 6
Вацлав Фролец: Социалистическая де-
ревня — место и значение традиций
в быту и культуре трудящихся 17
Ян Ботик: Общие и специфические чер-

ты в народной культуре стран карпа-
то-балканского региона 40
Эмилия Хорватова: К теоретическим
аспектам проблематики традиции 45
Эстер Плицкова: Жизнь и культура
народа — источник социалистического
изобразительного искусства. Творче-
ство Яна Кулиха 60

МАТЕРИАЛЫ

Эма Маркова: Производство сермяж-
ного сукна 71
Доминик Холуй: Традиционные спосо-
бы обозначения собственности на Кису-
цах 89

ДИСКУССИЯ

Ян Доруля: Значение „Словацких ска-
зок“ для исследования словацкой лек-
сики 92

ОБЗОРЫ

Юбилей доцента д-ра Антонина Робека,
канд. наук (Эмилия Хорватова) 98
Марии Дзубаковой — 50 лет (Ян Миха-
лек 100
Юбилей д-ра Веры Валентовой, канд.
наук (Вера Носалёва) 102
К юбилею в жизни Алицы и Оскара
Элшек (Ладислав Бурлас) 104
VIII очередная генеральная ассамблея
Словацкого этнографического общества
при САН (Петер Салнер) 110
Примечания к словацкому изданию гру-
зинских народных сказок (Вера Га-
шпарикова) 112
Восхождение этнографов на Кривань
в честь Андрея Кметя (Арне Б. Манн) 115
Московское заседание МКККБ (Вацлав
Фролец) 117
Конференция по интерэтническим взаимо-
связям народного зодчества в области
чехословацких Карпат (Ян Ботик) 118
Этнографическое исследование украинцев
в Восточной Словакии (Ян Подо-
лак) 120
Конференция „Вклад исследований в ле-
нинское решение положения женщины
и семьи“ (Душан Ратича) 124
Семинар по культуре Чичман (Милан
Хлебана) 127
Направления и тенденции развития куль-
туры в современном обществе (Душан
Ратича) 128

РЕЦЕНЗИИ И РЕФЕРАТЫ

INHALT

STUDIEN

- Milan Leščák: Eingliederung der progressiven Volkskulturtraditionen ins System der sozialistischen Kultur und ins Leben der Werktätigen . . . 6
- Václav Frolec: Das sozialistische Dorf — Platz und Bedeutung der Traditionen im Lebensstil und in der Kultur der Werktätigen . . . 17
- Ján Botík: Gemeinsame und spezifische Linien in der Volkskultur der karpato-balkanischen Länder . . . 40
- Emília Horváthová: Zu den theoretischen Aspekten der Problematik der Tradition . . . 45
- Ester Plicková: Das Leben und die Kultur des Volkes — die Quelle der sozialistischen bildenden Kunst. Ján Kulich's Schöpfung . . . 60

MATERIALIEN

- Ema Marková: Dei Kitteltucherzeugung . . . 71
- Dominik Choluj: Traditionelle Arten von Eigentumsgekeennzeichen in der Kysuce-Region . . . 89

DISKUSSION

- Ján Doruľa: Die Bedeutung der Slowakischen Sagen für die Forschung der slowakischen Lexik . . . 92

RUNDSCHAU

- Lebensjubiläum des Doz. PhDr. Antonín Robek, CSc. (Emília Horváthová) . . . 98
- Mária Dzubáková 50 Jahre alt (Ján Michálek) . . . 100
- Jubiläum der PhDr. Viera Valentová, CSc. (Viera Nosáľová) . . . 102
- Zum Lebensjubiläum des Ehepaares Alica und Oskár Elschek (Ladislav Burlas) . . . 104
- VIII. ordentliche Generalversammlung der Slowakischen Ethnographischen Gesellschaft bei Slowakischen Akademie der Wissenschaften (Peter Salner) . . . 110
- Bemerkungen zur slowakischen Ausgabe der grusinischen Volksmärchen (Viera Gašparíková) . . . 112
- Aufstieg der Ethnographen auf den Berg Kriváň zu Ehren von Andrej Kmef (Arne B. Mann) . . . 115

- Tagungen der IKKKB in Moskau (Václav Frolec) . . . 117
- Konferenz über interethnische Zusammenhänge der volkstümlichen Architektur im Gebiet der tschechoslowakischen Karpaten (Ján Botík) . . 118
- Ethnographische Erforschung der Ukrainer in der Ostslowakei (Ján Podolák) . . . 120
- Konferenz „Beitrag der Erforschung zur leninischen Lösung der Lage der Frau und der Familie“ (Dušan Ratica) . 124
- Seminar über die Kultur des Dorfes Čičmany (Milan Chlebana) . . 127
- Richtungen und Tendenzen der Kulturentwicklung in der modernen Gesellschaft (Dušan Ratica) . . . 128

BÜCHERBESPRECHUNGEN REFERATE

CONTENS

ARTICLES

- Milan Leščák: The Incorporation of Progressive Folk Culture Traditions into the System of Socialist Culture and into the Life of Workers . . . 6
- Václav Frolec: The Socialist Village — Place and Importance of Traditions in the Way of Life and in the Culture of Workers . . . 17
- Ján Botík: Common and Specific Factors of the Folk Culture in the Countries of Carpathian Mountains and Balcan Region . . . 40
- Emília Horváthová: Theoretic Aspects of Tradition Problems . . . 45
- Ester Plicková: Life and Culture of the People — the Source of the Socialist Creative Art. The Creation of Ján Kulich . . . 60

VARIOUS MATERIAL

- Ema Marková: The Production of the Cape Cloth . . . 71
- Dominik Choluj: Traditional Ways of Marking Private Property in the Region of Kysuce . . . 89

DISCUSSION

- Ján Doruľa: The Importance of Slovak Tales for the Research of Slovak Vocabulary . . . 92

COMMENTARY

The Life Jubilee of Doc. PhDr. Antonín Robek, CSc. (Emília Horváthová) 98

Mária Dzubáková is 50 Years Old (Ján Michálek) 100

The Jubilee of PhDr. Viera Valentová, CSc. (Viera Nosálová) 102

The Life Jubilee of Mr. and Mrs. Oskár Elschek (Ladislav Burlas) 104

The VIIIth Orderly General Meeting of the Slovak Ethnographic Society Attached to the Slovak Academy of Sciences (Peter Salner) 110

Notes on the Slovak Edition of Georgian Folk Tales (Viera Gašparíková) 112

The Ascent of Ethnographers on the Mountain Kriváň in Honour of Andrej Kmeť (Arne B. Mann) 115

Sittings of the MKKKB in Moscow (Václav Frolec) 117

The Conference of Interethnicall Coherences of the Folk Architecture in the Region of Czechoslovak Carpathian Mountains (Ján Botík) 118

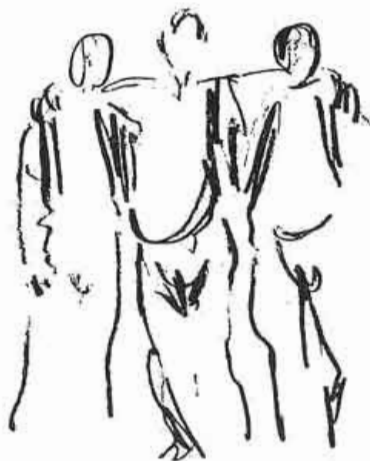
The Ethnographic Research of the Ukrainians in Eastern Slovakia (Ján Podolák) 120

The Conference „Contribution of the Research to the Leninian Solution of the Woman's and Family's Position“ (Dušan Ratica) 124

The Seminar About the Culture of Čičmany (Milan Chlebana) 127

Tendencies of the Cultural Development in the Modern Society (Dušan Ratica) 128

BOOKREVIEWS AND REPORTS

VČLEŇOVANIE POKROKOVÝCH TRADÍCIÍ LUDOVEJ KULTÚRY DO SYSTÉMU SOCIALISTICKEJ KULTÚRY A DO ŽIVOTA PRACUJÚCICH

Projekt čiastkovej úlohy VIII-8-3/1 Štátneho plánu základného výskumu na roky 1981–1985

MILAN LEŠČÁK

Národopisný ústav SAV, Bratislava

I. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ A CIELE

Pri pozornejšom štúdiu dejín národopisnej vedy nám vystupuje do popredia poznatok, ktorý nevtieravo, ale vždy dokázateľne hovorí o tom, v akých intenciách sa naša etnografia a folkloristika zapájala do súdobých aktuálnych spoločenských procesov a akú úlohu v nich zohrávala. Aj keď sa nám niekedy na prvý pohľad zdá, že dejiny našich vied sa vyznačovali staromilským neutrálnym prístupom k živým procesom, toto zdanie vyplýva zväčša len z úzkeho pohľadu na jeden problém, resp. spracovateľnú tému, nie však z hodnotenia celkového pôsobenia výsledkov vedných disciplín. Dôkazom toho vlastne je, že väčšia časť vedúcich predstaviteľov slovenskej a českej národopisnej vedy mala v spoločenskom i politickom dianí vždy svoje nezastupiteľné miesto a zohrávala konkrétnu spoločensko-politickú úlohu. K takejto analýze sa postupne pripravujú dejiny našej vedy a výsledky

takýchto výskumov ukázu rozdielnosť vzťahu vedy k spoločenskému daniu v jednotlivých etapách jej vývinu, no na druhej strane iste aj pomôžu pochopiť, že naše vedné disciplíny necharakterizuje konzervativizmus a neproduktívny staromilský vzťah k vedeckej práci.

Je pochopiteľné, že ciele jednotlivých vedcov a celých generácií, stavané v závislosti na konkrétnom spoločenskom kontexte sa rôznili, no každé obdobie prinieslo svoj vklad do celospoločenského myslenia a ovplyvnilo — hoci často len okrajovo — i aktuálne spoločenské dianie.

O to viac vystupuje problém aktuálnosti spoločenskej úlohy národopisnej vedy v období budovania socialistickej spoločnosti. A to nielen preto, že sa takáto požiadavka spája s politickým zástojom spoločenských vied v súčasnosti, ale túto požiadavku našim vedným disciplinám diktuje sama spoločenská prax, to znamená sám objekt nášho výskumu. Budovanie nových ekonomických, spo-

ločenských a kultúrnych vzťahov po druhej svetovej vojne otvorilo pred našimi vednými disciplínami nové priestory pre vedecký výskum a interpretáciu vývinu slovenskej ľudovej kultúry tak v minulosti, ako aj v súčasnosti, pričom vývinový aspekt si vyžiadala i nové prístupy v interpretácii historických faktov. Obdobie posledných desaťročí zároveň nastoľuje nové aktuálne problémy, s ktorými sa naše vedné disciplíny v minulosti nestretávali a ktoré pred ne stavia každodenná kultúrno-spoločenská prax.

Výskum „súčasnosti“ — ako pracovne nazývame zväčša novšie, dovtedy zanedbávané alebo ešte neobjavené oblasti národopisného výskumu, alebo výskum „premien“ v súčasnej ľudovej kultúre, či výskum „súčasnosti“ a „prítomnosti“, ako sa pracovne odlišuje uprednostnenie diachrónneho a synchrónneho aspektu vo výskume, sa vždy viazal a viaže podvedome i programovo s výskumom obdobia budovania socialistickej spoločnosti.

Názvy jednotlivých úloh, ktoré sa od začiatku budovania socializmu spracovávali v národopisnej vede a na toto obdobie sa viazali, sa vždy vyznačovali úsilím zapájať do programu našich vedných disciplín otázky súvisiace s budovaním socialistickej kultúry.

Doterajšie výskumy sa však viac vyznačovali hľadaním adekvátnych metodologických východísk, vyúsťujúc do analytických sond, menej už sledovali cieľ sústreďovať poznatky k syntetickej výpovedi o jednej z vývinových etáp našej ľudovej kultúry.

V tomto procese vedeckého poznávania je určitá zákonitosť, vyplývajúca z prekonávania niektorých vlastných vnútorných problémov (v slovenských podmienkach to bola napríklad nevyh-

nutnosť základných záchranných výskumov), ale i zákonitosť platná v celej marxistickej etnografii a folkloristike, prekonávajúcej i v ďalších socialistickej krajinách rovnaké ťažkosti prerozu a hľadania.

Kvalitatívnejší zlom v teoretickej orientácii na výskum aktuálnych procesov prebiehajúcich v ľudovej kultúre na Slovensku možno hľadať v druhej polovici šesťdesiatych rokov, ale najmä v posledných dvoch päťročniciach.

Keď sme koncipovali čiastkovú úlohu „Včleňovanie progresívnych tradícií ľudovej kultúry do systému socialistickej kultúry“, opierali sme sa zákonite o výsledky týchto analytických prístupov, ktoré nám v mnohom poskytli návod pre globálnejšie koncipované problémy pohľadu na vývin ľudovej kultúry v podmienkach budovania rozvinutého socializmu i na určenie miesta ľudových tradícií v rámci modelu socialistickej kultúry.

V čom vidíme špecifickosť a kvalitatívnu i kvantitatívnu odlišnosť takto postavenej úlohy oproti úlohám, ktoré sme riešili v minulosti?

Odpoveď je zašifrovaná už v názve úlohy. Pojem včleňovania ľudových tradícií do širších kultúrnych kontextov je známy najmä v súvislosti s ľudovou slovesnosťou. Výraznejšie vystúpil do popredia u viacerých literárnych vedcov (pripomíname koncepciu F. Vodičku a K. Dvořáka), ktorí vo vývine literatúry postihli procesy včleňovania folklóru do systému umeleckej literatúry. Včleňovanie prvkov rozpadávajúcich sa systémov do nového systému predpokladá ich životaschopnosť, ktorá spočíva v aktualizácii ich funkcie a znamená ich vstup do nových, kvalitatívne odlišných vzťahov.

[Prírodný vývin ľudovej kultúry

predpokladá na jednej strane rozpad niektorých tradícií a zánik javov a vzťahov, prostredníctvom ktorých sa objektívizujú. Je to vlastne prvý aspekt skúmania tradície prostredníctvom javov a ideí, ktoré si uchovali svoju vývinovú kontinuitu a predstavovali stabilný, všeobecne rozšírený a známy systém hodnôt.

Druhým, vážnejším príznakom pôsobenia tradícií, ktorému sa vo výskume venovala podstatne menšia pozornosť, je proces pretrvávania neobjektívizovaných foriem existencie tradície ako súhrnu noriem a pravidiel, v ktorých sa odrážal a odráža vzťah jednotlivých sociálnych skupín k vytvoreným hodnotám (javom a ideám). V tomto smere nemôžeme obísť definíciu A. Melicherčika, ktorý v Teórii národopisu vysvetľuje tradíciu ako vieru v správnosť vlastných postojov. Ide o vplyv a úlohu tradovaných predstáv na proces tvorby spoločenského myslenia.

Príklady, ktoré sme uviedli v poznámkach k vývinu slovenskej ľudovej kultúry po roku 1945 dokazujú, ako i napriek zmenám ekonomických i sociálnych podmienok pretrvávajú v spoločenskom vedomí niektoré pozitívne i negatívne vplyvy tradovaných hodnotových orientácií.

Doteraz sa ťažko najuspokojivejšie v našej vede riešili otázky mechanizmov tradovania, t. j. problémy tzv. tretieho aspektu skúmania tradícií, a to rozpracovávaním komunikačných princípov, prostredníctvom ktorých sa prijímajú a odovzdávajú javy, idey, normy a hodnoty v diachrónej (tu je dôležitý moment medzigeneračnej výmeny) a synchronnej línii.

Všetky uvedené aspekty skúmania tradícií nás vedú k pochopeniu dialektiky ich vývinu. To znamená, že nielen

k poznávaniu procesov rozpadu, resp. prežívania a inovácií pretrvávajúcich funkčných noriem tradície, ale i k procesu konštituovania nových tradícií, ktoré sa môžu opierať o jeden z uvedených aspektov. Teda o analogické procesy v budovaní a formovaní nových spoločenských javov, o spätný vplyv tradícií na formovanie časti spoločenského vedomia, či na budovanie nových ľudových tradícií na princípe kontaktnej komunikácie alebo asimiláciou technických a kontaktných foriem komunikácie.

Prírodný vývin tradícií si vynucuje ďalšie rozpracovanie niektorých kategórií dialektiky a ich aplikáciu v budovaní kategoriálneho systému etnografie a folkloristiky.

Niektorým otázkam sa už venovala pozornosť. Nesporne produktívna bola aplikácia poznatkov o jednotlivom, zvláštnom a všeobecnom v ľudovej kultúre, ale i o význame logického a konkrétne-historického prístupu v interpretácii vývinu ľudovej kultúry.

Za podstatnejšie pokladáme, aby sa v rámci rozpracovania vývinového aspektu prešlo od javovosti k odhaľovaniu podstaty jednotlivých javov a procesov, čo znamená v našich podmienkach uprednostnenie infraštruktúrnych analýz tvorby diferencovaného sémantického pozadia niektorých v súčasnosti pretrvávajúcich alebo utvárajúcich sa javov.

Vo vysvetľovaní vzťahov zanikania, pretrvávania a tvorby nových tradícií nie je možné obísť aplikáciu kategórie negácie negácie.

Vývin tradície sa nedeje cestou permanentnej evolúcie, ale aj cestou budovania a nahradzovania zaniknutého novým. Tieto námety sa iste dostanú do popredia do tej miery, do akej sa nám

podarí sformulovať a riešiť konkrétne témy uvedenej čiastkovej úlohy.

Ak hovoríme o tradíciách a špeciálne o včleňovaní progresívnych tradícií, nemôžeme obísť okrem evidentnej poznávacej a komunikatívnej funkcie i axiologickú funkciu tradícií, ktorá v nami riešenej úlohe vystupuje v dvojakej polohe. Z hľadiska výskumnej praxe je potrebné brať do úvahy tak hodnotové posuny prebiehajúce vo vnútri prirodzeného vývinu kultúry, ako aj rozpoznávať a hodnotiť pozitívny i negatívny dosah jednotlivých tradícií, najmä v oblasti rodinného a spoločenského života, vývin umeleckých aktivít obradovosti, spôsobu života a pod., teda tej rozmanitej sféry ľudskej aktivity, ktorá sa označuje ako „kultúra všedného dňa“, „kultúra každodenného života“, „Alltagskultur“, „bytovaja kultura“, „kultura codzienna“ a pod.

Tu je váha spoločenskej zodpovednosti etnografie a folkloristiky a tu by mal byť i jej nezastupiteľný prínos v kultúrnej a spoločenskej praxi výstavby rozvinutého socializmu.

Základná metodologická inštrukcia je v podstate zakotvená v Leninovej myšlienke o dvoch kultúrach v triednej spoločnosti. Vychádzajúc z tohoto impulzu je potrebné analyzovať ľudovú kultúru nie ako amorfný, harmonicky sa vyvíjajúci celok, ale poukazovať na jej progresívne i regresívne momenty.

Vo vzťahu k súčasnej spoločenskej praxi to znamená vyzdvihovať tie pozitívne črty tradícií, ktoré pomôžu stabilizovať a rozvíjať hodnotový systém socialistickej spoločnosti.

Toto teoreticko-poznávacie východisko má svoj hlboký význam. Naznačuje, akým smerom sa bude uberať budovanie uvedomelého vzťahu ku kultúrnemu dedičstvu našich národov. Tu nachádza

opodstatnenie požiadavka Z. Nejedlého: „Nie k ľudu nižšie, ale s ľudom vyššie“. Je potešiteľné, že národopisná veda v tomto smere urobila u nás tak v teoretickej, ako aj v praktickej sfére skutočne cennú prácu.

Do zorného poľa etnografie i folkloristiky sa dostali v konkrétnej podobe i problémy inštitucionálneho uchovávanía a rozvíjania zdrojov ľudovej kultúry, najmä ľudového umenia „v druhej forme ich existencie“ (napr. záujmová umelecká činnosť, masovokomunikačné prostriedky, umelecké remeslá, estetická výchova, muzeálna práca a pod.).

Kým sa problémy rozvíjania a súčasnej funkcie autentických foriem riešili vo výskume kultúry súčasných družstevných dedín, problematika existencie druhotných foriem sa koncentrovala okolo otázky folklorizmu a jeho úlohy v súčasnej socialistickej spoločnosti.

Zároveň sa ukázalo, že riešenie uvedených problémov si vyžaduje viacero metodických postupov. Dôležitú úlohu už teraz môžeme pripísať systémovej analýze, niektorým sociologickým a sociálno-psychologickým metodikám, uplatneniu semiotického štúdia a pod.

Do popredia sa dostane v komplexnejšej podobe otázka neformálneho interdisciplinárneho štúdia. Najmä v pokračujúcej spolupráci s umenovednými disciplínami možno očakávať nové syntetizujúce výsledky.

Práca na čiastkovej úlohe má vyústiť v celkovej charakteristike miesta ľudovej kultúry v kultúrnom živote súčasného človeka s dôrazom na zvýraznenie jej ontických a aktivizačných schopností.

Vo vysvetľovaní vzájomných interakcií medzi kultúrnymi aktivitami súčasných nositeľov ľudových tradícií a ich

rozvíjaním na inštitucionalizovanej kultúrnej báze, chceme ukázať vzájomnú podmienenosť procesov existujúcich v súčasnej kultúre a na ich vzájomné prelínanie. Na jednej strane objasniť, do akej miery pôsobia systémy kultúrnej komunikácie na usmerňovanie hodnotových orientácií nositeľov ľudových tradícií a spôsobu života súčasného človeka, a na druhej strane poukázať na aktivizačnú silu tradícií ako nepretržitého kultúrnohistorického kontinua, nesúceho v sebe niektoré základné etické, právne a estetické normy.

Syntéza týchto poznatkov by mala viesť k poznaniu vývinu a funkcie ľudových tradícií v kontexte súčasných kultúrnych premien, ich podielu na vytvorení modelu socialistickej kultúry a určenie jej pozitívneho vplyvu pri formovaní ďalšieho vývinu národnej kultúry.

Súčasný etnokultúrny a etnosociálny systém obsahujú vo svojom nepretržitom procese na rozdiel od minulosti prvky svojho „kultúrneho okolia“, ktoré sa pri doterajšej analýze vývinu ľudových tradícií nebrali dostatočne do úvahy. Sám predmet etnografického výskumu, tradičná ľudová kultúra, sa chápal ako relatívne izolovaný subsystém, vyvíjajúci sa v konkrétnych etnosociálnych a etnokultúrnych podmienkach. Vyzdvihoval sa moment imanentnosti hybných vývinových síl, pričom sa často zabúdalo na narastanie jeho vzťahov a kauzálnej závislosti na iných subsystémoch, fungujúcich v rámci systému kultúry našich národov. Proces včleňovania tradičných kultúrnych hodnôt do súčasného integrovaného kultúrneho modelu sa vyznačuje novou kvalitou funkcií a foriem uchovávaní a aktívneho rozvíjania progresívnych ľudových tradícií. Ich pôsobenie prekročilo

v mnohom rámec úzkeho lokálneho či regionálneho uplatnenia a smeruje k integrácii na vyšších sociálnych a kultúrnych úrovniach.

Komunikácia spoločenského poznania umožňuje väčšiu selekciu hodnôt v tradícii obsiahnutých, diktuje nové formy ich pôsobenia a pridáva im nové významy. Mení sa funkcia i miesto tradícií v súčasnosti. V podmienkach budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti nadobúdajú tieto zmeny svoju špecifickú kvalitu.

Ciele, ktoré daná výskumná úloha sleduje, môžeme zovšeobecniť nasledovne:

1. Chceme objasniť, aké sú vzťahy súčasných foriem uchovávaní a aktívneho rozvíjania tradícií ľudovej kultúry k formovaniu kultúrneho vedomia regionálnej a etnickej príslušnosti, ako súčasť národného kultúrneho vedomia (je to jedna z najvážnejších otázok, týkajúca sa etnokultúrnych procesov v súčasnosti).

2. Určiť kvalitu pozitívneho a negatívneho vplyvu tradícií na formovanie súčasného spoločenského vedomia a načrtnúť cesty a možnosti usmerňovania ich pôsobenia v podmienkach vývinu socialistickej kultúry.

3. Určiť vzájomné vzťahy medzi jednotlivými formami spoločenskej komunikácie, ktoré majú bezprostredný vzťah k uchovávaní a aktívnemu rozvíjaniu progresívnych hodnôt tradičnej kultúry (s ohľadom na celý systém súčasnej kultúry).

II. SPÔSOB REALIZÁCIE A OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY

V priebehu prípravy danej hlavnej úlohy Štátneho plánu základného výskumu na roky 1981—1985 sa nám po skúsenostiach z predchádzajúcej koordinač-

nej činnosti podarilo vytvoriť niekoľko tímov, ktoré sú odborne pripravené riešiť jednotlivé úseky celej čiastkovej úlohy. Jednotlivé témy, ktorých spracovanie je k splneniu základného zámeru čiastkovej úlohy nevyhnutné, vychádzajú z aktuálnych potrieb vedeckého výskumu národopisnej vedy. Nejde nám o spracovanie tém, ktoré by samy o sebe poskytovali dostatočné záruky k syntetickému pohľadu na celú problematiku miesta a významu tradícií ľudovej kultúry v etape rozvinutého socializmu, ani o tie témy a problémové okruhy, ktoré budú spracované v ďalších čiastkových úlohách danej hlavnej úlohy tak, ako nám ich približujú makety projektov ďalších čiastkových úloh. Niečo je skrátka už za nami, a to čo je pred nami môžeme zvládnuť len pri zvážení hierarchie dôležitosti jednotlivých tém s prihliadnutím na ich rozpracovanie v minulosti, ale i potrebu vzájomnej väzby a výmeny poznatkov z riešenia čiastkových úloh celej hlavnej úlohy.

Ako sme v prvej časti naznačili, celá problematika sa rozpadá do dvoch samostatných okruhov: jeden okruh sa dotýka prirodzeného vývinu a transformácií ľudových tradícií v dedinskom a mestskom prostredí v období budovania socialistickej spoločnosti, druhý sa venuje rozvíjaniu tradičných hodnôt v súčasných inštitucionálnych podmienkach, pracovne otázkam miesta „druhej existencie ľudovej kultúry“, teda mimo svojho autentického prostredia. I jednotlivé zvolené témy rešpektujú stupeň teoretického rozpracovania problematiky a sú z takýchto aspektov orientované ako stimul k rozvíjaniu teórie tam, kde sa nám zdá, že ju úspešne a na základe spojenia s praktickým výskumom môžeme rozpracovať ešte hlbšie a ďalej ju rozvinúť.

Jednotlivé tematické okruhy sme sformovali nasledovne:

a) *Hodnotové orientácie vidieckeho obyvateľstva k progresívnym formám lokálnych a regionálnych tradícií*

Táto téma sa opiera čiastočne o metodiku a výsledky výskumu dosiahnuté v rámci úlohy „Kultúra družstevnej dediny Sebechleby“. Oproti tejto sondážnej forme výskumu sa bude usilovať o zovšeobecnenie poznatkov v týchto tematických okruhoch: zmeny hodnotových orientácií v bývaní, odievaní, stravovaní, zmeny vkusových noriem s ohľadom na domácku výrobu a importované úžitkové predmety, umeleckú aktivitu a pretrvávanie tradičnej etikety a etických noriem.

V rámci metodiky výskumu sa okrem ankety uskutoční hĺbkový terénny výskum na západnom, strednom a východnom Slovensku. Hlavný dôraz sa bude klásť na medzigeneračnú transmisiu tradovaných poznatkov a na význam tradovaných foriem v súčasnom spôsobe života. Predpokladaný blok štúdií k týmto problémom by osvetlil miesto archaických prvkov v súčasnom kultúrnom systéme dnešného vidieckeho obyvateľstva (dediny i mestečka) a zároveň by postihol hlavné tendencie pri konštituovaní nových, pozitívne, resp. negatívne pôsobiacich tradícií. V tomto smere bude dôležité, podobne ako v ďalšej téme, skúmať postupný proces konvencionalizácie hodnotových orientácií ako medzistupňa k vytvoreniu kontinuity a stabilnosti noriem tvoriacich základ tradície.

b) *Tradície kultúry a spôsob života robotníkov na Slovensku a ich miesto v súčasnej socialistickej spoločnosti*

Táto téma čiastkovej úlohy v podstate

nadväzuje na koncepciu výskumu ľudovej kultúry robotníckej triedy, ktorá sa rozpracováva v československej etnografii a folkloristike od päťdesiatych rokov. Pokiaľ doterajšie štúdium vychádzalo z analýzy starších vývinových etáp ľudovej kultúry robotníkov, v súčasnosti sa tento výskum bude viac orientovať na miesto tradícií v spôsobe života v súčasnom robotníckom prostredí. Úloha bude náročná najmä v postihnutí historickej kontinuity ľudovej kultúry robotníkov a v špecifikácii nových tradícií vznikajúcich v období budovania socializmu.

c) Vzťah tradičných, voľne vznikajúcich a inštitucionalizovaných foriem v súčasnej štruktúre obyčajov a sviatočných príležitostí

Zdá sa, že problémy okolo súčasných obyčajov (obradov a zvykov) a príležitostí sviatkovania a osláv sú stredobodom záujmu nielen vedcov socialistických krajín, ale i obyvateľstva, ktoré pociťuje v návrate k niektorým tradičným formám záruku ozvláštnenia a poetizácie kultúry všedného dňa. Touto otázkou sa zaoberajú (a mali by sa viac zaoberať) i Výbory pre občianske záležitosti miestnych národných výborov.

Pokiaľ máme doteraz prehľad o tradičných formách rodinných a kalendárnych obyčajov, nepodarilo sa nám ešte utvoriť obraz o súčasnom živom kultúrnom kalendári v meste a na vidieku, ktorý by zahrňoval všetky príležitosti, ich formy a obsah, ako aj spoločenský dosah jednotlivých foriem obradovosti, sviatkovania a osláv.

Cieľom tejto témy by malo byť zistenie, do akej miery sa uchovávaly tradičné obyčaje a akú majú spoločenskú funkciu, ďalej by sa mala zistiť postupná konvencionalizácia vzťahov k jednot-

livým príležitostiam sviatkovania a osláv i špecifické formy v jednotlivých kolektívoch alebo lokálnych a sociálnych skupinách.

Takto možno určiť niektoré základné tendencie vytvárania obyčajového systému v súčasných podmienkach. Výskum by zároveň vyústil v expertíze pre spoločenské orgány a organizácie.

d) Súčasní nositelia a tvorcovia hodnôt ľudových umeleckých tradícií

Slovenská i česká etnografia a folkloristika má podľžnosti v štúdiu nositeľov a tvorcov ľudového umenia. V plánovaných monografických štúdiách o nositeľoch tradičných hodnôt ľudového umenia (folklórnych žánrov a výtvarnej tvorby) by sa preto mali ukázať na príklade vybraných osobností vzťahy ku kontinuálnemu rozvíjaniu tradície, analyzovať pritom v ich tvorbe inovačné tendencie, vykresliť charakteristiku ich vzťahu k sociálnemu a kultúrnemu kontextu v ktorom žijú, ich individuálne predpoklady, názory na tradičnú i súčasnú umeleckú tvorbu.

e) Inšpiračná úloha ľudového umenia vo vývine socialistického umenia

Téma je pokusom syntetizovať v takto orientovanom výskume doterajšie výsledky umenovedných disciplín a národopisu. Bloky štúdií, alebo samostatné práce, ktoré sa pripravujú, by sa mali zaoberať vzťahom ľudového umenia k literárnej tvorbe, hudbe, dramatickej, choreografickej i výtvarnej tvorbe a k filmu. Obdobné projekty sa spracovávajú vo viacerých socialistických krajinách.

Celý výskum by mal zahrňovať dve oblasti: miesto a funkciu ľudového umenia vo vývine nášho profesionálneho a neprofesionálneho umenia a naopak

vplyv profesionálneho umenia na štýlizované formy folklóru a výtvarného ľudového umeleckého prejavu. Je tu otvorené pole pre interdisciplinárnu spoluprácu. Teoretické i praktické východiská takéhoto štúdia položili dve medzinárodné konferencie realizované v rámci Štátneho plánu základného výskumu v 5. a 6. 5RP „Folklór a scéna“ a „Folklór a umenie dneška“, z ktorých výsledky boli už publikované. Táto výskumná téma bezprostredne nadväzuje na program umenovedného výskumu plánovaného na obdobie siedmej päťročnice.

f) Funkcie národopisného múzejníctva a informatívny systém o ľudovej kultúre pri formovaní socialistického spoločenského vedomia

Pre muzeológov zostáva do súčasnosti otvorený problém výskumu dokumentovania a expozícií ľudovej kultúry v období budovania socializmu. V rámci témy by sa malo vyriešiť vypracovanie metodiky dokumentovania hmotnej kultúry z tohto obdobia, v tom i ďalších nových problémov budovania skanzonov a napokon dôležitým problémom je riešenie informatívnych systémov.

Osobitnou úlohou by mala byť analýza všetkých foriem získavania informácií o ľudovej kultúre, vrátane systému školskej i mimoškolskej výchovy. Takáto sonda by mala vyústiť do expertízy a mala by byť i vo forme doporučení poskytnutá príslušným orgánom.

g) Vývin a usmerňovanie aktívneho pestovania ľudového umenia v súčasných inštitucionálnych a organizačných podmienkach

V nadväznosti na tému „Folklorizmus v kultúre socialistickej spoločnosti“, riešenú v rámci Štátneho plánu základného výskumu v 6. päťročnici má sa v teoretickej oblasti venovať pozornosť

zákonitostiam vývinu a spoločenských funkcií folklóru a výtvarného ľudového umenia 1) na báze záujmovej umeleckej činnosti, 2) koncepčnému zameraniu a vývinu folklórnych festivalov a slávností, 3) koncepcii a vývinovým zákonitostiam prezentácie folklóru a ľudového výtvarného umenia v masovokomunikačných prostriedkoch.

Pre tieto úlohy bude potrebné vo väčšej miere využiť spoluprácu s osvetovými zariadeniami, odborními kultúry a jednotlivými redakciami, najmä v televízii a rozhlase.

Cieľ tejto témy je jednoznačný — vybudovať ucelený pohľad na žánrovú rôznorodosť, vysokú informatívnu úroveň programov a zistiť spoločenskú potrebu a dosah tejto významnej zložky našej kultúrnej, osvetovej a umeleckej činnosti.

Každá z uvedených tém čiastkovej úlohy predpokladá blok štúdií alebo samostatný zborník. Okrem uvedených štúdií (možno i samostatných publikácií) a expertíz by výslednou finálnou podobou bola dvojzväzková kolektívna publikácia: „Včleňovanie progresívnych tradícií ľudovej kultúry do systému socialistickej kultúry“. Prvý zväzok by pojednával o vývine prirodzených foriem v ľudovej kultúre od roku 1945 do súčasnosti. Druhý zväzok by v teoretických východiskách riešil otázky vývinu včleňovania „druhotných foriem ľudového umenia“ do vývinu našej kultúry.

Takáto koncepcia v nadväznosti na iné čiastkové úlohy Štátneho plánu základného výskumu zaručuje určitú úroveň syntetizácie poznatkov, ktoré sa v tejto oblasti nazhromaždili v uplynulých desaťročiach, ich ďalšie teoretické zovšeobecnenie a sprístupnenie spoločenskej praxi.

- FILOVÁ, B.: Filozoficko-metodologický seminár o vplyve industrializácie na ľudovú kultúru. Slov. Národop., 14, 1966, s. 506—509. Pozri v tom čísle i štúdie S. Burlasovej, L. Droppovej, V. Gašparíkovej, S. Kovačevičovej, A. Kostkovej, M. Leščáka, A. Melicherčíka a A. Prandu.
- PRANDA, A.: Základné faktory procesu zmien slovenskej a českej ľudovej kultúry po druhej svetovej vojne. In: Premeny ľudových tradícií v súčasnosti I. Bratislava 1977, s. 33—60.
- PRANDA, A.: Formovanie nového systému

- hodnotových orientácií na súčasnej slovenskej dedine. Slov. Národop., 26, 1978, s. 235—248.
- Kultúra družstevnej dediny Sebechleby. Slov. Národop., 27, 1979, s. 207—299 (blok príspevkov k čiastkovej úlohe).
- FILOVÁ, B.: Integrácia československej etnografie a folkloristiky v rámci Štátneho plánu základného výskumu — výsledky a perspektívy. Slov. Národop., 27, 1979, s. 374—490.
- LEŠČÁK, M.: K niektorým aspektom vývinu slovenskej ľudovej kultúry po roku 1945. Slov. Národop., 28, 1980, s. 365—372.

ВКЛЮЧЕНИЕ ПРОГРЕССИВНЫХ ТРАДИЦИЙ НАРОДНОЙ КУЛЬТУРЫ В СИСТЕМУ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И В БЫТ ТРУДЯЩИХСЯ

Резюме

В проекте частичного задания „Включение прогрессивных традиций народной культуры в систему социалистической культуры“, которая является составной частью главного задания Государственного плана фундаментальных исследований на 1981—1985 гг., автор рассматривает как теоретические исходные положения, так и тематическое расчленение и практическую реализацию всего частичного задания. Он подчеркивает, что концепция задания опирается на результаты предшествующих этапов исследования, которые носили аналитический характер. Цель приведенного задания состоит в том, чтобы прийти к синтетическому взгляду на развитие прогрессивных и регрессивных элементов народных традиций в развивающейся системе культуры в период построения социализма. Вся проблематика в принципе разделена на две проблемные сферы. Первая сфера (темы а—г) занимается развитием аутентических форм народной культуры. Прогрессивные и регрессивные традиции будут исследоваться со следующих аспектов воздействия традиций: Естественное развитие народной культуры предполагает, с одной стороны, распад некоторых традиций и исчезновение явлений и отношений, посредством которых оно объективизируется. Это, собственно, первый аспект исследования традиций посредством явлений

и идей, которые сохранили преемственность своего развития и представляли устойчивую, повсеместно распространенную и известную систему ценностей.

Вторым, более важным признаком воздействия традиций, которому в исследовании уделялось существенно меньше внимания, является процесс сохранения необъективизированных форм существования традиции как совокупности норм и правил, в которых отражалось и отражается отношение отдельных социальных групп к созданным ценностям (явлениям и идеям).

Третий аспект исследования традиций представляет изучение коммуникационных принципов, посредством которых принимаются и передаются явления, идеи, нормы и ценности в синхронной и диахронной линии. На передний план при решении проблемы прогрессивного и регрессивного воздействия традиции выдвигается главным образом аксиологический подход.

Вторая сфера проблем касается современного существования и функции вторичных форм народной культуры, существующих вне среды своей естественной жизни. Это, в основном, проблема институционального развития источников народной культуры, кружков художественного творчества, средств массовой коммуникации, художественных ремесел, музейных экспозиций

и т. п. (см. темы г—ж). Методологически решение этих вопросов опирается на существующие исследования „Фольклоризм и его задачи в современном социалистическом обществе“.

Синтез этих познаний должен был бы вести к познанию развития и функции народных традиций в контексте современных культурных преобразований, их вклада в создание модели социалистической культуры и определение ее положительного влияния на формирование дальнейшего развития национальной культуры.

Тематические сферы:

а) Ценностные ориентации сельского населения на прогрессивные формы локальных и региональных традиций;

б) Традиции культуры и быт рабочих в Словакии и их место в современном социалистическом обществе;

в) Связь традиционных, свободно возникающих и институционализированных форм в современной структуре обычаев и праздников;

г) Современные носители и создатели ценностей народных художественных традиций;

д) Инспирирующая роль народного искусства в развитии социалистического искусства;

е) Функции этнографического музейного дела и система информации о народной культуре при формировании социалистического общественного сознания;

ж) Развитие и направление активного поддержания народного искусства в современных институциональных и организационных условиях.

DIE EINGLIEDERUNG DER PROGRESSIVEN VOLKSKULTURTRADITIONEN INS SYSTEM DER SOZIALISTISCHEN KULTUR UND INS LEBEN DER WERKTÄTIGEN

Zusammenfassung

Der Autor befaßt sich im Projekt der Teilaufgabe „Die Eingliederung der fortschrittlichen Traditionen der Volkskultur in das System der sozialistischen Kultur“, die ein Teil der Hauptaufgabe des Staatsplanes für Grundlagenforschung in den Jahren 1981—1985 ist, sowohl mit theoretischen Ausgangspunkten als auch mit der thematischen Gliederung und der praktischen Realisierung der Teilaufgabe. Er betont, daß sich die Konzeption der Aufgabe auf Ergebnisse der vorhergegangenen Forschungsetappen stützt, die einen analytischen Charakter hatten. Das Ziel der genannten Aufgabe ist es, zu einer synthetischen Sicht auf die Entwicklung der progressiven und regressiven Elemente der Volkstraditionen im sich entfaltenden Kultursystem in der Etappe des Aufbaus des Sozialismus zu kommen. Die ganze Problematik ist im wesentlichen in zwei Problemkreise eingeteilt. Der erste Kreis (Themen a-d) beschäftigt sich mit der Entfaltung authentischer Formen der Volks-

kultur. Die progressiven und regressiven Traditionen werden aus diesen Aspekten der Wirkung der Traditionen heraus untersucht werden: Die natürliche Entwicklung der Volkskultur setzt einerseits den Zerfall einiger Traditionen und den Untergang einiger Erscheinungen und Beziehungen voraus, wodurch sie sich objektiviert. Das ist eigentlich der erste Aspekt der Untersuchung der Traditionen mittels ihrer Erscheinungen und Ideen, die sich ihre Entwicklungskontinuität bewahrten und ein stabiles, allgemein verbreitetes und bekanntes System von Werten darstellten.

Ein zweites Merkmal der Wirkung von Traditionen, dem in der Forschung bedeutend weniger Aufmerksamkeit gewidmet wurde, ist der Prozess des Überdauerns nicht objektivierter Formen der Existenz von Traditionen als Summe von Normen und Regeln, in denen sich die Beziehung der einzelnen sozialen Gruppen zu den geschaffenen Werten (Erscheinungen und Ideen) widerspiegelte und widerspiegelt.

Der dritte Aspekt der Untersuchung der Traditionen ist die Erforschung der Kommunikationsprinzipien, nach denen Erscheinungen, Ideen, Normen und Werte in synchroner und diachroner Linie empfangen und übergeben werden. Bei der Lösung des Problems der progressiven und regressiven Wirkung der Traditionen tritt vor allem der axiologische Aspekt in den Vordergrund.

Der zweite Problemkreis berührt die gegenwärtige Existenz und Funktion sekundärer Formen der Volkskultur, die ausserhalb des Milieus ihres natürlichen Lebens existieren. Es handelt sich vor allem um Probleme der institutionellen Entwicklung der Quellen der Volkskultur, der künstlerischen Laientätigkeit, der Massenkommunikationsmittel, des Kunsthandwerks, der musealen Ausstellungen und ähnliches (siehe Themen d-g). Methodologisch stützt sich die Lösung dieser Fragen auf das Studium des Werkes „Folklorismus a jeho úlohy v súčasnej socialistickej spoločnosti“ („Der Folklorismus und seine Aufgaben in der gegenwärtigen soz. Gesellschaft“).

Die Synthese dieser Erkenntnisse sollte zum Erkennen der Entwicklung und der Funktionen der Volkstraditionen im Kontext der gegenwärtigen kulturellen Veränderungen, zum Erkennen ihres Anteils an der Herausbildung eines Modells der

sozialistischen Kultur und der Bestimmung ihres positiven Einflusses bei der Formung der Weiterentwicklung der nationalen Kultur beitragen.

Themenkreise:

- a) Die Werteorientierung der Landbevölkerung zu progressiven Formen der lokalen und regionalen Traditionen;
- b) Die kulturellen Traditionen und die Lebensweise der Arbeiter in der Slowakei und ihre Stellung in der heutigen sozialistischen Gesellschaft;
- c) Die Beziehungen der traditionellen, der frei entstehenden und der institutionalisierten Formen in der gegenwärtigen Struktur der Bräuche und Festtagsgepflogenheiten;
- d) Die gegenwärtigen Träger und Schöpfer der Werte der Volkskunsttraditionen;
- e) Die inspirierende Rolle der Volkskunst in der Entwicklung der sozialistischen Kunst;
- f) Die Funktionen des volkskundlichen Museumswesens als ein informatives System über die Volkskultur bei der Formung des sozialistischen gesellschaftlichen Bewußtseins;
- g) Die Entfaltung und die Lenkung des aktiven Volkskunstschaffens unter den gegenwärtigen institutionellen und organisatorischen Bedingungen.

Slovenský národopis

Časopis Národopisného ústavu Slovenskej
akadémie vied

Ročník 30, 1982, číslo 1

Vychádza štyri razy do roka
Vydáva VEDA, vydavateľstvo Slovenskej
akadémie vied

Hlavná redaktorka
Čl. kor. SAV BOŽENA FILOVÁ

Výkonná redaktorka
PhDr. VIERA GAŠPARÍKOVÁ, CSc.

Tajomníčka redakcie
PhDr. Zora Vanovičová

Typografia: *Eva Kovačevičová*

Redakčná rada: PhDr. Ján Botík, CSc.,
PhDr. Soňa Burlasová, CSc., doc. PhDr.
Václav Frolec, CSc., doc. PhDr. Emília
Horváthová, CSc., PhDr. Soňa Kovačevičová,
CSc., PhDr. Igor Krištek, CSc., PhDr.
Milan Leščák, CSc., doc. PhDr. Ján Michálek,
CSc., PhDr. Ján Mjartan, DrSc., doc.
PhDr. Štefan Mruškovič, CSc., PhDr.
Viera Nosáľová, CSc., PhDr. Adam Pranda,
CSc., doc. PhDr. Antonín Robek, CSc.

Redakcia: 813 64 Bratislava, Klemensova 19
Vytlačili Tlačiarne Slovenského národného
povstania, n. p., Martin

Jednotlivé číslo Kčs 20,—; celoročné pred-
platné Kčs 80,—

Rozširuje, objednávky a predplatné prijíma
PNS — ÚED, Bratislava ale aj každá
pošta a doručovateľ. Objednávky do za-
hraničia vybavuje PNS — Ústredná expe-
dícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6,
884 19 Bratislava.

© VEDA, vydavateľstvo Slovenskej aka-
adémie vied, 1982

СЛОВАЦКАЯ ЭТНОГРАФИЯ

Журнал Института этнографии Словацкой Ака-
демии Наук

Год издания 30, 1982, № 1

Издается четыре раза в год

«ВЕДА», издательство Словацкой Академии
Наук

Редакторы Д-р Божена Филова и Д-р Вера
Гаšпарикова

Адрес редакции: 813 64 Братислава, Клемен-
сова 19

SLOWAKISCHE VOLKSKUNDE

Zeitschrift des Ethnographischen Institutes
der Slowakischen Akademie der Wissen-
schaften

Jahrgang 30, 1982. Nr. 1. Erscheint viermal
im Jahre

Herausgegeben vom VEDA, Verlag der
Slowakischen Akademie der Wissen-
schaften

Redakteure PhDr. Božena Filová und
PhDr. Viera Gašpariková

Redaktion: 813 64 Bratislava, Klemenso-
va 19

SLOVAK ETHNOGRAPHY

Journal of the Ethnographic Institute of
the Slovak Academy of Sciences

Volume 30, 1982, No. 1

Published quarterly by VEDA, the Pub-
lishing House of the Slovak Academy of
Sciences.

Managing Editors PhDr. Božena Filová
and PhDr. Viera Gašpariková

Editor: 813 64 Bratislava, Klemensova 19

L'ETHNOGRAPHIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'Ethnographie de
l'Académie slovaque des sciences

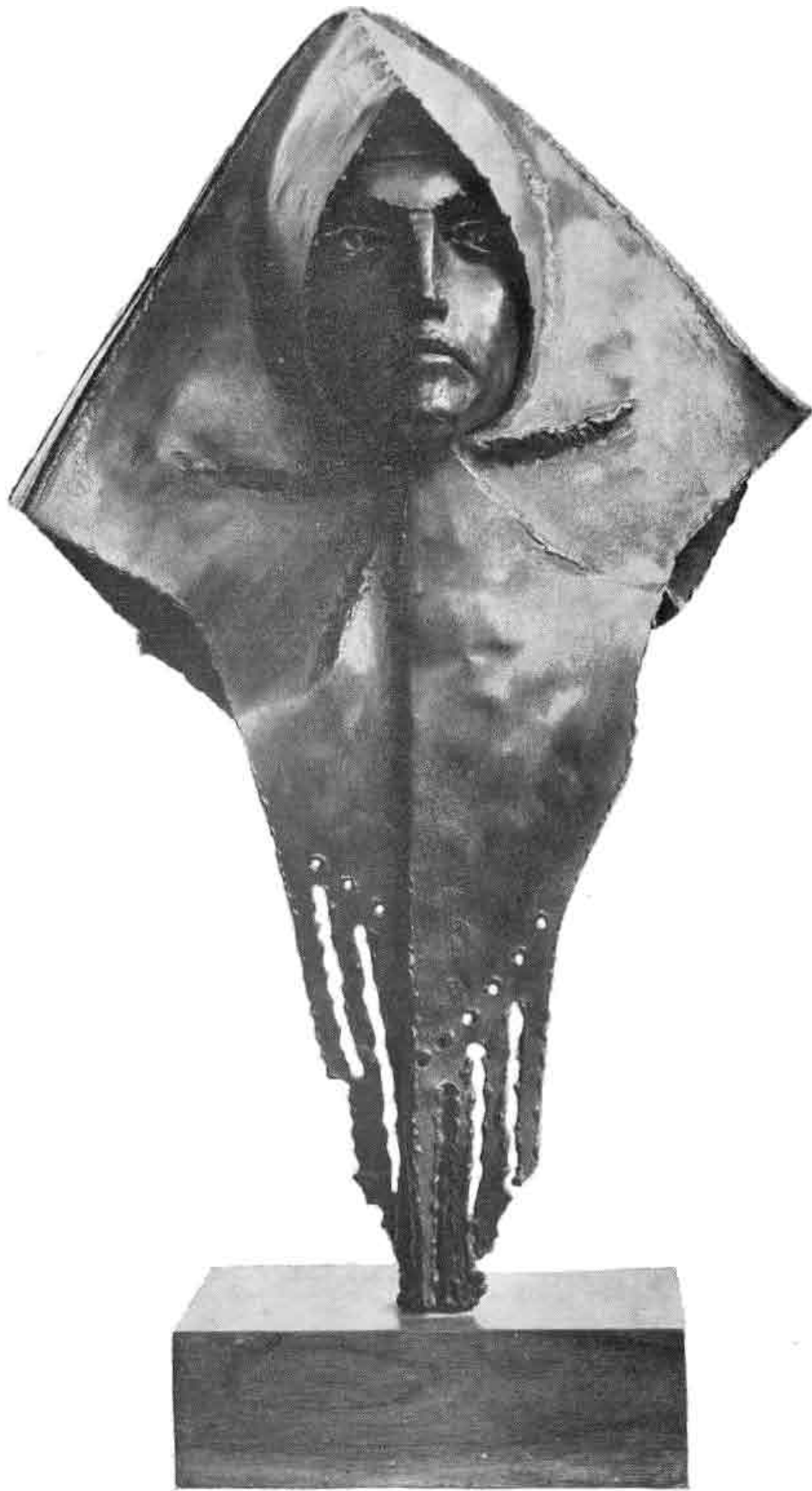
Anné 30, 1982, No. 1

Parait quatre fois par an, Editions de VE-
DA, maison d'édition de l'Académie slova-
que des sciences

Rédacteurs: PhDr. Božena Filová et
PhDr. Viera Gašpariková

Rédaction: 813 64 Bratislava, Klemensova
19

Distributed in the socialist countries by
SLOVART Ltd., Leningradská 11, Brati-
slava, Czechoslovakia, Distributed in West
Germany and West Berlin by KUBON
UND SAGNER, D-8000 München 34, Post-
fach 68, Bundesrepublik Deutschland. For
all other countries, distribution rights are
held by JOHN BENJAMINS, B. V., Peri-
odical Trade, Amsteldijk 44, 1007 HA
Amsterdam HOLLAND

Index 49616